

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гедзика Андрія Андрійовича на тему
«Формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти»
для подання до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуалізація професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у турбулентних умовах глобальних викликів цивілізаційного розвитку суспільства визначає превалюючі аксіологічні вектори соціального замовлення на фахівців, які повинні мати інноваційні знання в галузі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, володіти інноваційним світоглядом, активно демонструвати прагнення до професійного зростання, а також бути готовими до впровадження прогресивних інновацій відповідно до вимог сучасного цифрового соціуму.

Нині Міністр освіти і науки України О.Лісовий наголосив, що «наше завдання на сьогодні зробити професійну освіту гнучкою, інклюзивною та витривалою. Важливим аспектом є навчання і професійний розвиток протягом життя. Ми маємо вийти з парадигми, де профтех – це опція навчання лише після школи, адже це також вдалий варіант освіти для дорослих», що свідчить про вагоме значення та нагальну необхідність удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які матимуть, зокрема, високого рівня сформовані інформатичні компетентності, що буде показником відповідності світовим стандартам у сфері вищої освіти.

Дисертаційна робота складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел 329 найменувань, із них 56 – іноземними мовами) і 16 додатків на 85 сторінках.

На основі теоретичного та емпіричного аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення наукових джерел, матеріалів теоретичних досліджень, сучасних педагогічних концепцій, нормативно-законодавчої бази у тексті дисертації охарактеризовано стан розробленості проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій. Проведений аналіз наукових пошуків та вивчення сучасного досвіду професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти дозволив актуалізувати автору низки *суперечностей*, що потребують ефективного вирішення, між:

– соціальним замовленням держави на якісну професійну підготовку майбутніх педагогів професійного навчання, які володіють належним рівнем інформатичної компетентності, та неналежною теоретичною, методичною і

практичною розробленістю цієї проблеми й використанням інновацій в українських закладах вищої освіти;

– складним та інтегративним характером професійної діяльності майбутніх фахівців спеціальності 015 Професійна освіта та деякою інертністю освітнього процесу, що не встигає вчасно реагувати на потреби формування усіх компонентів інформатичної компетентності з використанням сучасних методів і технологій навчання;

– вагомим потенціалом інформаційно-комунікаційних технологій та низькою методичною компетентністю й недостатнім рівнем сформованості умінь і навичок викладачів під час їхнього практичного використання у процесі вивчення професійно орієнтованих навчальних дисциплін;

– потребою в організації сучасного інформаційно-освітнього середовища у закладах вищої освіти та недостатнім рівнем готовності науково-педагогічних працівників та адміністрації закладів до роботи у нових умовах;

– необхідністю вдосконалення у студентів спеціальності 015 Професійна освіта теоретичних знань, формування практичних умінь та навичок щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у практичній діяльності та відсутністю цілеспрямованої й системної діяльності у цій площині.

Здобутком рецензованої роботи є ретельний і конкретний підхід до обґрунтування й аналізу поняттєво-категоріального апарату та методології проблеми формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій. У дисертаційній роботі конкретизовано сутність дефініцій, а саме: «інформатична компетентність» та проаналізовано «змістову характеристику (загальні та практичні складові) інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання».

Заслуговує на схвалення розроблена А.А.Гедзиком авторська структурно-функціональна модель, яка складається з цільового (соціальне замовлення інформативного суспільства, цілі, завдання); змістового (загальнонаукові принципи, методологічні підходи, змістові характеристики інформатичної компетентності, етапи формування); діяльнісного (організаційно-педагогічні умови, інформаційно-освітнє середовище педагогічного ЗВО (навчальні дисципліни, форми, методи, засоби); результативного (компоненти, критерії, рівні, очікуваний результат) блоків та презентує зв'язок між усіма блоками, охоплює інноваційні методи, форми і засоби організації освітнього процесу та враховує послідовність етапів її формування у майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти.

Надійність і вірогідність одержаних результатів обґрунтовані завдяки здійсненню якісного і кількісного аналізу даних, їх статистичною обробкою та належною оцінкою результатів дослідження за рахунок методів дослідження, а саме: *теоретичних* – аналіз наукових джерел із проблеми дослідження, що дало змогу визначити об'єкт, предмет, мету, сформулювати завдання; порівняння, зіставлення для обґрунтування підходів науковців до

вирішення проблеми формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти, визначення напрямів наукового пошуку та поняттєво-категоріального апарату; метод педагогічного моделювання – для проектування структурно-функціональної моделі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання; узагальнення – з метою формулювання висновків і рекомендацій щодо результативності формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій в інформаційно-освітньому середовищі педагогічних закладах вищої освіти; *емпіричних* – праксиметричні (вивчення та аналіз педагогічного досвіду викладачів закладів вищої освіти); діагностичні (анкетування, бесіда, тестування, інтерв'ювання) – для вивчення даних про стан сформованої інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти; обсерваційні (пряме і непряме спостереження) – для виявлення досвіду використання інформативно-комунікаційних технологій; експериментальні (констатувальний та формувальний етапи педагогічного експерименту) – для перевірки результативності організаційно-педагогічних умов формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти; методи математичної статистики – з метою кількісного та якісного аналізу результатів дослідно-експериментальної роботи (критерій Колмогорова-Смірнова (двовибірковий тест Колмогорова-Смірнова)).

Зміст дисертації відповідає її плану, а структура-дослідницьким завданням. Позитивне враження справляє організація та опис експерименту, який проведено ґрунтовно і має достовірні дані, які дають змогу для твердження про їх об'єктивність.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в розробці й упровадженні в професійну підготовку студентів спеціальності 015 «Професійна освіта» інноваційних форм і методів, що базуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій та позитивно впливають на якість формування інформатичної компетентності. Розроблено діагностичний інструментарій для дослідження стану сформованості інформатичної компетентності; підготовлено у співавторстві навчально-методичний посібник «Мережеві цифрові технології», що містить практичний матеріал для проведення семінарів та лабораторних робіт. Систематизовано портфоліо, що охоплює навчально-методичні матеріали для організації освітнього процесу з дисциплін професійного спрямування у педагогічних закладах вищої освіти на основі технології змішаного навчання та мережевих сервісів на основі хмарних технологій. Результати наукових досліджень можуть бути використані під час професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, а також у розробці навчальних програм і навчально-методичних матеріалів з метою формування у них інформатичної компетентності. Основні положення, методичні та практичні висновки, джерельна база дослідження можуть бути корисними для

викладачів, які навчають здобувачів освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта у педагогічних закладах вищої освіти.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Бердянського державного педагогічного університету (довідка про впровадження № 67-08/304 від 25.08.2023 р.), Української інженерно-педагогічної академії (довідка про впровадження № 106-01/02 від 05.07.2023 р.), Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка про впровадження № 273/01 від 29.08.2023 р.). Апробація результатів дослідження має достатню географію. Теоретичні положення і результати дослідження висвітлено й обговорено в рамках науково-практичних конференцій різних рівнів.

Основні теоретичні та практичні результати здійсненого дослідження відображено у 17 публікаціях (9 – одноосібні); із них – 2 публікації в зарубіжних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних *Scopus* та *Web of Science*; 1 науково-методичний посібник; 1 розділ у монографії; 4 публікації у наукових фахових виданнях України, 8 праць апробаційного характеру, що опубліковані в збірниках матеріалів конференцій та інших виданнях.

Подана дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за своїм змістом відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, вважаємо за необхідне зробити деякі рекомендації та побажання:

1. На наш погляд, автору варто конкретизувати авторське бачення дефініції «інформаційно-освітнє середовище» з метою розмежування понять «цифрове середовище», «освітнє середовище» або «інноваційне освітнє середовище».

2. Вважаємо за доцільне у дисертаційному дослідженні ґрунтовніше окреслити виклики воєнного стану в Україні і шляхи їх вирішення під час запровадження запропонованих організаційно-педагогічних умов, що позитивно вплинули би на формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти.

3. Дослідження не позбавлене граматичних одруківок.

Однак, вказані недоліки, зауваження і рекомендації мають дискусійний характер та спрямовані на подальший науковий розвиток дисертанта, його перспективного наукового поступу.

Загальний висновок. Основні положення та результати дослідження є достатньо обґрунтованими, достовірними, мають наукову новизну і практичну значущість, апробовані та впровадженні в практику роботи закладів вищої освіти. Дисертація Гедзика Андрія Андрійовича на тему «Формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з цифрових технологій для закладів вищої освіти» є самостійною завершеною працею, в якій отримано нові, науково обґрунтовані результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку теорії і методики професійної освіти.

У цілому рецензоване дисертаційне дослідження відповідає встановленим чинним вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. . Отже, рекомендуємо дисертаційне дослідження А.А. Гедзика на тему «Формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з цифрових технологій для закладів вищої освіти» до захисту в спеціалізованій вченій раді для присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Рецензент

доктор педагогічних наук,
професор, завідувачка кафедри
професійної підготовки, документознавства та
публічного управління

